

Marta Frączek

Pracownik biblioteki parafialnej

Biblioteki kościelne, w których są zachowane, a także udostępniane powstałe na przestrzeni stuleci skarby kultury ludzkiej i chrześcijańskiej, stanowią niewyczerpane bogactwo wiedzy, w którym każda wspólnota, tak świecka jak i duchowa, może odnaleźć wspomnienie swojej przeszłości. Świadectwo książek stanowi w oczach Kościoła niezastąpiony środek, by przybliżyć pokoleniom u progu ich życia i wiary chrześcijańskiej to wszystko, co uwarunkowało nadejście chrześcijaństwa w historii i myśli ludzkiej, nie pozbawiać ich doświadczeń minionych pokoleń oraz własnej kultury. Przechowywanie książek, zachęcanie do ich czytania i rozpowszechniania jest dla Kościoła działalnością bardzo bliską jego misji ewangelizacyjnej.

Papieska Komisja ds. Dóbr Kulturowych podkreśla, iż podobnie jak w innych dziedzinach duszpasterzowania poszukuje się coraz bardziej wykwalifikowanych pracowników, także to samo mogło mieć miejsce w sektorze bibliotek: trzeba, aby posługa bibliotek spotkała się z pełnym uznaniem swego znaczenia we wspólnocie chrześcijańskiej.

W zależności od okresów historycznych, celów, typów bibliotek i wielkości zbiorów zadania bibliotekarzy ulegały zmianie. Dawniej bibliotekarz był kustoszem powierzonego mienia kulturalnego, współcześnie głównym jego zadaniem jest jak największe ujawnienie i udostępnianie zbiorów oraz zawartych w nich informacji, z wykorzystaniem nowoczesnych technik informacyjnych. Odmienne też będą kształtować się zadania i funkcje bibliotekarzy w zależności od typu i charakteru bibliotek. Inne funkcje będzie spełniał bibliotekarz pracujący w bibliotece naukowej, a inne zadania będzie wykonywał pracownik biblioteki publicznej. Szczególną rolę będzie spełniał pracownik biblioteki kościelnej, który w pojęciu Papieskiej Komisji ds. Dóbr Kulturowych został uznany również za animatora kultury.

We współczesnym bibliotekarstwie dużo miejsca i uwagi poświęca się nowemu modelowi bibliotekarza. Określa się go mianem bibliotekarza przyszłości, bibliotekarzem XXI wieku. Wprawdzie to pojęcie odnosi się w szczególności do bibliotekarzy pracujących w bibliotekach naukowych, nie mniej jednak niedobrze by się stało, gdyby w tym modelu bibliotekarza zostali pominięci bibliotekarze pracujący nawet w małych bibliotekach.

Trud i wysiłek, który muszą bardzo często pokonywać bibliotekarze w sprawnym i efektywnym działaniu biblioteki parafialnej świadczy o ich specyficznej pracy.

Kim zatem miałby być bibliotekarz biblioteki parafialnej, jakie stoją przed nim zadania i czego się będzie od niego oczekiwać. Niewątpliwie celem nadrzędnym również bibliotekarza pracującego nawet w małej bibliotece parafialnej będzie zapewnienie społeczności parafialnej możliwie jak najpełniejszych informacji o posiadanych zbiorach, tak by mogli zaspokoić zainteresowania osobiste. Bibliotekarz w bibliotece parafialnej nie będzie raczej służył czytelnikowi w poszukiwaniach katalogowych. Pomoc jego nie polega tylko na znalezieniu czytelnikowi interesującej go pozycji. Często to on wskazuje czytelnikowi jego zdaniem wartościową książkę. Musi więc nie tylko wiedzieć gdzie jaka książka się znajduje, ale sam znać księgozbiór biblioteki, aby umieć polecić, zachęcić do czytania i zapoznania się z ciekawą literaturą. Bowiem dodatni wpływ lektury na czytelnika wywiera właściwa książka. Aby jednak tak się stało należy pozyskać czytelnika, pozyskać jego zaufanie, poznać potrzeby i możliwości spróbować pokierować jego lekturą, oraz postarać się poprzez dalsze kierowanie czytelnikiem o wyrobienie cennego nawyku czytania pięknych i wartościowych książek, które pomogą żyć, myśleć, pracować. Jest to główny cel kierującego pracą biblioteki. Jest to o tyle ważne, że dla wielu osób biblioteka parafialna stała się - bądź może stać się - jedyną biblioteką, z jakiej korzystali bądź będą korzystać. Toteż ważne jest, aby bibliotekarz pracujący w bibliotece parafialnej wytyczony cel działania realizował z zaangażowaniem i mimo kłopotów, trudności i ograniczeń nie zaprzestawał wykonywania swojej misji. Bibliotekarz bowiem to nie tylko zawód, kolejne

zajęcie – to również winno stać się powołaniem i misją w służbie ewangelizacji.

Bibliotekarz parafialny realizuje swoje cele i zadania poprzez różnorodne – w miarę możliwości – formy pracy. Formy te powinny być atrakcyjne, a przy tym najlepiej trafiające do użytkownika biblioteki. Najczęściej stosowaną metodą pracy, również najlepszą i najważniejszą, jest metoda pracy indywidualnej z czytelnikiem. O ile inne formy pracy wymagają często odpowiedniej organizacji i środków, o tyle metoda pracy indywidualnej będzie – jak się wydaje – w bibliotece parafialnej główną i najważniejszą metodą dotarcia do czytelnika. Najczęściej bowiem do biblioteki parafialnej przychodzą czytelnicy, którzy nie bardzo wiedzą „czego chcą”, a których okazane zainteresowanie ze strony bibliotekarza ośmiela i otwiera. Wrażliwość, wyczucie potrzeb i zachowań czytelników jest niezwykle ważne w skutecznym działaniu bibliotekarza. Czasem właśnie zwykła, swobodna rozmowa bibliotekarza z czytelnikiem o różnych, błażych i ważnych sprawach, w późniejszym czasie przekonuje; staje się bodźcem do poważnej rozmowy o książkach i zainteresowaniach czytelnicznych. Poza tym wiedza bibliotekarza o zainteresowaniach czytelników pomaga przy gromadzeniu nowych pozycji. Od bibliotekarza, również pracującego w bibliotece parafialnej, powinno się wymagać, jak od każdego innego, określonej wiedzy, umiejętności przy organizowaniu i funkcjonowaniu biblioteki.

Dla działań biblioteki parafialnej, dla jej sprawnego funkcjonowania, najważniejszą zdaje się być postawa bibliotekarza. Od jego zaangażowania w pracę i zadania przed nim postawione będzie zależało bardzo wiele. Bibliotekarz, któremu będzie zależało na czytelnikach, który będzie chciał zachęcić do korzystania z biblioteki i czytania książek, musi traktować czytelników poważnie i z zainteresowaniem. Do każdego z nich podejść indywidualnie, z pełnym zaangażowaniem i wrażliwością.

Uaktywnieniu pracy biblioteki parafialnej mogą służyć również inne formy pracy z czytelnikiem. Mogą one stanowić duże urozmaicenie i wzbogacenie działań biblioteki; nie zastąpią jednak i nie mogą zastąpić pracy indywidualnej z czytelnikiem. Oczywiście

nie wszystkie inne formy mogą z różnych przyczyn zostać zastosowane w pracy biblioteki parafialnej, z uwagi na specyfikę biblioteki jak również na jej warunki finansowe, organizacyjne czy w końcu na same umiejętności bibliotekarza.

Formami najczęściej stosowanymi przez bibliotekarza przy organizowaniu imprez dla ogółu czytelników mogą być formy słowne. Jedną z możliwych do zrealizowania nawet w bibliotece parafialnej może być spotkanie z pisarzem. Na takie spotkanie bibliotekarz mógłby zaprosić interesującego, czytanego często autora religijnych książek, a poprzez inne formy promocji biblioteki, jak plakat, wystawa związana z pisarstwem osoby zaproszonej, mógłby zachęcić społeczność parafialną do uczestnictwa w odpowiednio przygotowanej imprezie. W bibliotece parafialnej mogą być realizowane również formy wizualno-słowne. Przykładem realizacji takiej formy są przeźrocza i filmy. Wyświetlanie wartościowych filmów w bibliotece parafialnej może stać się okazją, zachętą do korzystania ze zbiorów. Przeźrocza czy filmy mogą na przykład ilustrować treść książki i przyczyniać się do lepszego rozumienia i pogłębiania zawartego w niej przekazu.

Działalność biblioteki i bibliotekarza winna zostać skonsultowana z duszpasterzami parafii, na terenie której działa biblioteka. Mogą oni wielokrotnie wspomóc bibliotekarza pomysłami i sugestiami, które okażą się niezbędne w realizacji podjętych przez pracownika biblioteki celów i zadań. Na pewno jednak, im mniejsze zainteresowanie samej parafii sprawami książek i biblioteki, tym większą troskę i zaangażowanie powinni wykazywać bibliotekarze pracujący w Kościele.

Praca bibliotekarza – jak pisze Józef Zajac – powinna być ukierunkowana na służbę społeczną. O poświęceniu wielokrotnie mówił Zbigniew Żmigrodzki, który zajmował się problemem etyki tego zawodu. O osobowości bibliotekarza pisali: Joachim Leleweł, Maria Walentynowicz, czy Piotr Kowalik. Stwierdzono, że postępowanie bibliotekarza ocenia się głównie w jego stosunku do czytelnika. Stosunek do czytelnika zawsze pozostaje kwestią kluczową. Bibliotekarz powinien być obdarzony cierpliwością, życzliwością, opanowaniem, pracowitością. Można zatem śmiało

posłużyć się stwierdzeniem, że dobry bibliotekarz to dobry człowiek. Szczególnie to stwierdzenie może i powinno odnosić się do pracownika biblioteki parafialnej, reprezentującego nie tylko parafię, ile będącego reprezentantem Kościoła i świadkiem Ewangelii. Zatem nie może być bagatelną sprawą: kto będzie pracował w bibliotece parafialnej; kim będzie taki człowiek. Czy będzie to osoba, która wykonuje jakieś dodatkowe zajęcie, czy osoba z pasją i zaangażowaniem, oddana sprawom książki i czytelników. I najlepiej byłoby, gdyby osoba pracująca w takiej bibliotece traktowała swoją pracę jako powołanie i misję w służbie nowej ewangelizacji.